

Yazı Kurma Becerisi ve Dil Hakimiyeti

Atölyesi: Türk Edebiyatı Temelli

Uygulamalı Yazarlık Rehberi

Bu program, katılımcıların iç dünyalarındaki hikâyeleri ve fikirleri, Türkçenin estetik ve teknik imkânlarını kullanarak nitelikli metinlere dönüştürmelerini sağlamak amacıyla tasarlanmıştır. Yazmak, sadece bir yetenek değil; dilin sınırlarını zorlayarak, planlı bir inşa süreciyle öğrenilen bir ustalıktır. Atölye, kurmaca ve kurmaca dışı metin üretiminde disiplin, üslup ve teknik yetkinlik kazandırmayı hedefler.

1. Modül: Yazının Teorik Temelleri ve Hazırlık

Yazma eylemi, dil-düşünce ve dil-kültür ilişkisinin en somut dışavurumudur. Bu aşamada yazar adayının zihinsel şemasını oluşturması ve "neden yazıyorum?" sorusuna cevap bulması amaçlanır.

- Dil ve Düşünce Diyalektiği:** Dilin toplumsal önemi ve düşünceyi organize etme gücü.
- Hazırlık, Üretim ve Seçim:** Rastgele bir konu yerine hedeflenmiş bir odak noktası belirleme.
- Fikirlerin Hikâyeye Dönüştürülmesi:** İlhamın metodolojik olarak işlenmesi ve okur beklentisinin analizi.
- Okuma Kültürü:** Nitelikli eserleri eleştirel bir gözle analiz ederek kelime tasarrufu ve kurgu sıralamalarını incelemek.

2. Modül: Metin Planlama ve Yapı İnşası

Plansız bir yazı, düşüncelerin tekrarlandığı ve mantık bütünlüğünün koptuğu bir yığın haline gelebilir. Başarılı bir kompozisyon, parçaların bir birlik altında toplanmasıdır.

Aşama	İçerik ve Teknik	İşlev
Giriş (Serim)	Etkileyici bir başlangıç, soru cümlesi veya tez bildirimi.	Okuyucunun ilgisini çekmek ve konuyu tanıtmak.
Gelişme (Düğüm)	Argümanların detaylandırılması, betimlemeler ve çatışma.	Konuyu zenginleştirmek ve gerilimi artırmak.

Sonuç (Çözüm)	Kısa, etkileyici ve toparlayıcı bir bitiş.	Mesajı netleştirmek ve kalıcılık sağlamak.
Sayfa Düzeni	Kenar boşlukları (sol 4 cm, üst 4 cm), paragraf başları (3 cm).	Metne görsel bir profesyonellik ve okunurluk katmak.

3. Modül: Kurmaca Teknikleri ve Anlatı Unsurları

Herkesin anlatılmayı bekleyen bir hikâyesi vardır ancak bu hikâyeyi "kurmaca gerçekliği"ne taşımak teknik bilgi gerektirir.

- **Karakter Oluşturma:** Karakterin geçmişi, korkuları ve arzularına hakim olma; 35 soruluk karakter analiz egzersizleri.
- **Zaman ve Mekân İlişkisi:** Anlatı dünyasının atmosferini kuran kronolojik veya parçalı zaman kurgusu.
- **Anlatıcı ve Bakış Açısı:** Tanrısal (hâkim), birinci tekil (ben) veya gözlemci anlatıcı türlerinin üslup üzerindeki etkisi.
- **Diyalog Yazımı:** Karakterin kimliğini yansıtan, doğal, işlevsel ve çatışma yaratan diyalog teknikleri.

4. Modül: Dil Hakimiyeti ve Estetik Üslup

Üslup, yazarın hayata bakışını kelimelerle kendisine has bir biçimde örmesidir. Dile egemen olmak, yazmanın temel koşuludur.

- **Kelime Dağarcığının Zenginleştirilmesi:** Günlük dilden edebi ve teknik terimlere geçiş; zıt ve eş anlamlıların yerinde kullanımı (örneğin "güzel" yerine "hoşa giden", "hayranlık uyandıran" seçimi).
- **Cümle Yapıları ve Akış:** Uzun ve karmaşık cümlelerden kaçınarak yalın, sade ve duru bir anlatım sergileme.
- **Retorik ve Söz Sanatları:** Anlatımı güçlendiren metaforlar, ikilemeler ve imgesel dilin (pitoressk) kullanımı.
- **Üslup Deneyleri:** Pastiş (taklit), parodi ve ironi teknikleri ile farklı yazarların sesini deneme egzersizleri.

5. Modül: Düzeltme, Editörlük ve Yayın Hazırlığı

Yazma süreci, son kelimeyi koyduğunuzda bitmez; asıl süreç "düzeltme" aşamasında başlar.

- **Anlatım Bozuklukları ve Yazım Kuralları:** TDK referanslı güncel imla ve noktalama denetimi.
- **Geliştirici Editörlük:** Metindeki mantık hatalarını, gereksiz tekrarları ve ritim bozukluklarını

giderme.

- **Dosya Hazırlığı ve Telif:** Yazılan metnin yayınevlerine sunumu ve hukuki yükümlölükler.
- **Yapay Zeka Desteęi:** Akademik ve yaratıcı yazımda yapay zeka araçlarını verimlilik için kullanma stratejileri.

Kaynakça ve Tavsiye Edilen Kitaplar

- **Şerif Aktaş:** *Anlatma Esasına Bağlı Edebi Metinlerin Tahlili* ¹
- **Berna Moran:** *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri* ²
- **Murat Gülsoy:** *Büyübozumu: Yaratıcı Yazarlık*
- **Referans:** Türk Dil Kurumu (TDK) Yazım Kılavuzu ve Güncel Sözlük

Alıntılanan çalışmalar

1. Anlatma Esasına Bağlı Edebi Metinlerin Tahlili - Teori ve Uygulama (Şerif Aktaş) - D&R, erişim tarihi Aralık 26, 2025,
<https://www.dr.com.tr/kitap/anlatma-esasina-bagli-edebi-metinlerin-tahlili-teori-v-e-uygulama/edebiyat/edebiyat-inceleme/urunno=0002005062001>
2. Berna Moran'ın Edebiyat Kuramları ve Eleştiri'si Üzerine - Fihrist Kitap, erişim tarihi Aralık 26, 2025,
<https://fihristkitap.com/berna-moranin-edebiyat-kuramlari-ve-elestirisi-uzerine/>